

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞININ BAŞLAMASI VE BLOKLAŞMA

Dünya Savaşı'nın Genel Çerçevesi

- 1.Dünya Savaşı, tarihteki ilk küresel savaş olarak kabul edilir.
- Savaş, Avrupalı devletler arasındaki **ekonomik rekabet, sömürge yarışı, milliyetçilik akımı, silahlanma yarışı**, ve **bloklaşma** gibi uzun süredir devam eden sorunların bir sonucudur.
- 19.yüzyılın başlarında Avrupa'da büyük güçler arasındaki rekabet, dünyanın pek çok yerini etkileyen bir gerilim ortamı oluşturmuştu.
- Bu ortam kısa süre içinde bir dünya savaşına dönüşmüştür.

1.Dünya Savaşı'nın Genel Nedenleri

- ❖ **Sömürgecilik ve Ekonomik Rekabet**
 - ✓ **Sanayi İnkılabı'ndan** sonra devletler daha fazla **hammadde ve pazar arayışına** girdi.
 - ✓ İngiltere, Fransa ve Almanya özellikle Asya ve Afrika'da **sömürge mücadelesi** yürüttü.
 - ✓ Almanya geç sanayileştiği için diğer devletlerin sömürgelerine göz dikti, rekabet arttı.
- ❖ **Milliyetçilik Akımı**
 - ✓ **Fransız İhtilali** ile yayılan milliyetçilik, çok uluslu devletlerde (Avusturya-Macaristan, Osmanlı Devleti) isyanlara yol açtı.
 - ✓ Balkanlarda bağımsızlık istekleri arttı.
 - ✓ Rusya, "**Panslavizm**" politikasıyla Balkanlardaki Slavları destekledi, gerilim yükseldi.
- ❖ **Silahlanma Yarışı**
 - ✓ Devletler birbirlerine üstünlük sağlamak için ordularını modernleştirdi.
 - ✓ Yeni silahlar üretildi: ağır toplar, makineli tüfekler, zırhlı gemiler.
 - ✓ Bu durum savaş ihtimalini daha da artırdı.

❖ Bloklaşma (İttifakların Kurulması)

Avrupa'da iki büyük askerî blok ortaya çıktı:

● İtilaf Devletleri (Üçlü İtilaf)	● İttifak Devletleri (Üçlü İttifak)
İngiltere	Almanya
Fransa	Avusturya-Macaristan
Rusya	İtalya (savaşta taraf değiştirmiştir)

- ❖ Bloklaşma nedeniyle iki devlet arasındaki bir sorun, kısa sürede tüm devletleri etkileyen bir krize dönüşebiliyordu.

❖ Siyasi Rekabet ve Sömürge Çatışmaları

- ✓ Osmanlı toprakları üzerinde İngiltere, Fransa ve Rusya'nın planları vardı.
- ✓ Almanya ise Orta Doğu'da etkisini artırmak istiyordu (Bağdat Demiryolu).
- ✓ Kuzey Afrika, Balkanlar ve Orta Doğu'da rekabet çok yoğundu.

1.Dünya Savaşı'nın Özel Nedenleri

- İngiltere'nin **sömürgecilik yarışında** rakibi olan Almanya'yla **çıkar çatışması** yaşaması.
- Almanya'nın siyasi birliğini tamamlaması ve Avrupa'da İngiltere ve Fransa'nın, Uzak Doğu'da ise Japonya'nın **sömürgelerine göz dikmesi**.

- Fransa'nın 1870'te Almanya'ya yenilerek verdiği kömür ve demir madenleri bakımından zengin bir bölge olan **Alsace-Lorraine (Alsas-Loren)**'i geri almak istemesi.
- İtalya'nın siyasi birliğini geç tamamlaması ve sömürgeler elde etmek için **Afrika'da ve Akdeniz'de yayılma politikası izlemesi**.
- Rusya'nın Balkanlar'da bütün Slavların bir araya getirilmesi düşüncesine dayanan **Panslavizm politikası** izlemesi ve bu politikadan rahatsız olan Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun Balkan toplulukları üzerinde Rusya'ya karşı nüfuz kurma mücadelesine girişmesi.
- Rusya'nın çok uluslu yapıdaki Osmanlı Devleti'ni ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nu **Panslavizm politikasıyla** parçalayıp Balkanlar'a ve Boğazlar'a hâkim olmak ve **sıcak denizlere ulaşmak** istemesi.

1. Dünya Savaşı'nın Çıkış Kıvılcımı (Tetikleyici Olay)

28 Haziran 1914 – Franz Ferdinand Suikastı

- Avusturya-Macaristan Velihtı Franz Ferdinand, Saraybosna ziyareti sırasında bir Sırp milliyetçisi tarafından öldürüldü.
- Bu suikast savaşın başlamasına yol açan kıvılcım oldu.

Suikastın Sonuçları:

- Avusturya-Macaristan → Sırbistan'a savaş açtı.
- Rusya → Sırbistan'ın yanında yer aldı.
- Almanya → Avusturya-Macaristan'ı destekledi.
- Fransa ve İngiltere → Almanya karşısında savaşa girdi.
- ✚ Yerel bir çatışma, kısa sürede dünya savaşına dönüştü.

1. Dünya Savaşı'nda Bloklaşma ve Savaşın Yayılması

Savaş Başlamadan Önce:

● İtilaf Devletleri (Üçlü İtilaf)	● İttifak Devletleri (Üçlü İttifak)
İngiltere	Almanya
Fransa	Avusturya-Macaristan
Rusya	İtalya (savaşta taraf değiştirmiştir)

Savaş Başladıktan Sonra:

● İtilaf Devletleri (Üçlü İtilaf)	● İttifak Devletleri (Üçlü İttifak)
İngiltere	Almanya
Fransa	Avusturya-Macaristan
Rusya	Osmanlı Devleti
İtalya (savaşta taraf değiştirmiştir)	Bulgaristan
ABD, Japonya, Sırbistan, Karadağ, Yunanistan vb.	

Savaşın Gelişimi

- Savaş Avrupa'da başlasa da çok kısa sürede küresel bir boyut kazandı.
- Devletler sömürgelerinden asker ve kaynak getirerek savaşa dâhil oldular.
- Cephe sayısı arttı: Avrupa, Afrika, Orta Doğu, Kafkasya ve Pasifik'te çatışmalar yaşandı.